

Lukáš MATYS. *Klíčové aspekty křesťanské edukace mládeže. Diplomová práce.* Praha: UK HTF, 2016, 135 s.

1. Téma, metoda a obsah

Předložená interdisciplinární diplomová práce na pomezí teologických oborů (náboženská pedagogika, katechetika) a neteologických oborů (pedagogika, psychologie) se věnuje vědecky podhodnocenému tématu křesťanského výchovně-vzdělávacího působení na mládež. Téma je proto nejen aktuální, ale, co do pokusu o definování syntetizujícího pojmu edukace (Průcha, *Moderní pedagogika*, 2009) v křesťanském kontextu pro danou věkovou skupinu, je to téma nové.

Práce analyzuje texty z pedagogiky, psychologie a teologie, méně již z nejnovější nábožensko-pedagogické a katechetické světové diskuze. Student pojednává křesťanskou edukaci jako celistvý osobnostní rozvoj jednotlivce (znalosti, dovednosti, postoje, emocionalita - viz schéma na s. 38). Nejdříve se autor ve své práci zamýšlí nad tím, jaké hlavní oblasti oborů pedagogiky, psychologie, psychoterapie, filozofické antropologie a dalších moderních edukačních paradigmat (efektivita, rozvoj) mají vztažnost ke křesťanské edukaci (3. kap.). Filozofie výchovy mohla být více rozpracována s ohledem na přínos např. duchovně pedagogiky nebo české fenomenologické tradice (Patočka, Pelcová, Palouš, s. 20).

Ve 4. kapitole student reflektuje „vlastnosti osobnosti“ (s. 25n) – schopnosti, temperament, charakter a dosažené tzv. klíčové kompetence (s. 30), kterým jde o znalosti, vědomosti, dovednosti a postoje.

V 5. kapitole je pojednán vztah křesťanství a edukace (Salajka, Liguš, Rupnik, Kohut, Ambros, Dřímál, Muchová aj., s. 40 n). Edukace souvisí s „utvářením, kultivací, vedením a výchovou“, zahrnuje záměrné i nezáměrné působení (s. 45), přesto student definuje hlavně to antropologicky „záměrné a vědomé“ (s. 45–47), co se v tomto specifickém edukačním procesu odehrává. Je to zřejmé, protože základem diplomové práce jsou teoretické poznatky pedagogiky a psychologie, z kterých student vyvozuje důsledky pro teologii. V této kapitole se nabízelo pojednat teologii zjevení, která do centra nestaví subjekt a jeho znalosti a dovednosti, ale vztah Boha k člověku a člověka k Bohu, a z něj vyvozuje důsledky i pro náboženskou socializaci, edukaci a spiritualitu (jak souvisí zjevení s výchovou člověka a jeho zodpovědností před Bohem i lidmi, kde je důvod a ten nejposlednější cíl veškeré křesťanské orientované výchovy? apod.). Toto druhé zakotvení tématu diplomové práce zřejmě student vnímal, protože v podkapitole 6.4 „diverzita mládeže“ krátce pojednává spiritualitu mladého člověka: autogenní, programový, pneumatický typ (J. C. Haughey), tj. sama praxe mu ukázala na tento odlišný výchozí bod uvažování. Každý z těchto typů totiž souvisí se schopností člověka „číst“ a s jeho obdarováním porozumět Božímu zjevení z konkrétní viditelné formy. Nepojednaným tématem práce také zůstává, jak přistoupit k definici tzv. teologické kompetence mládežníka (s. 49), která se s pojmem zjevení vyrovnává a terminologicky koresponduje s obdobnou diskuzí v oblasti náboženské edukace dětí (Zimmermann, 2010). Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně novou diskuzi (první číslo *Jahrbuch für Jugendtheologie* vyšlo v r. 2013), překračuje to rámec této práce.

Zatímco státní školství si pro konkrétní úsek života dítěte stanovilo cíle (RVP), neexistuje u nás závazný dokument, který by tak učinil s ohledem na křesťanskou mládež. Tento fakt i všeobecně chybějící výzkum nedovolil autorovi ještě více konkretizovat edukační cíle. Student dobře rozpoznal, že situaci komplikuje i nejednoznačnost věkového vymezení mládežníka napříč církvemi (14–30 let, 6. kap. s. 60–62). V 7. kapitole (s. 80–107) autor definuje specifické procesy a prostředky křesťanské edukace na rovině komunikačních procesů, vzorů, prožitků, inkulturace a společenství. V závěru práce krátce charakterizuje pět

příkladů dobré praxe (Jump, Entercamp, Runway, Raft; Evangelizační campy, Animátorský kurz, Godzone projekt, Alfu pro mládež).

2. Formální úprava práce

Práce má jednotnou úpravu, je přehledně členěná, obsahuje 135 stran včetně 5-ti příloh a 417 poznámek pod čarou. Seznam použité literatury a elektronických zdrojů obsahuje 96 položek. Na některých místech se objevují překlepy (chybějící tečky např. v pozn. aparátu na s. 65, s. 67, s. 77, s. 80 apod., nejasné číslování v pozn. 250: „s. 154-5“).

3. Otázky a celkové hodnocení

Otázky k obsahu:

- 1) Jak byste zhodnotil příklady dobré praxe ve smyslu modelu spirituality – typ autogenní, programový, pneumatický (J. C. Haughey, příloha č. 3). Je něco, co Vám v dnešní nabídce kř. edukace mládeže chybí?
- 2) Co byste zdůraznil jako cíle křesťanské edukace (s. 84–86) pro věk střední adolescence (14 – 16 let) a pozdní adolescence (17 – 20 let), příp. nad tento věk?
- 3) Jak byste obecně charakterizoval teologickou klíčovou kompetenci mládežníka?

Práce je aktuální a přínosná, dosahuje stanovených cílů, student prokázal schopnost vědecké práce i schopnost včlenění nového tématu do širšího badatelského kontextu. Navrhuji proto hodnocení **výborně**.

V Praze dne 30. srpna 2016

ThDr. PhDr. Mgr. Noemi Bravená, Th.D., Ph.D.